

FAIPARI GÉPKEZELŐK ÉS KISEGÍTŐK MUNKAVÉDELMI OKTATÁSI TEMATIKÁJA

Valamennyi gép kezelőjére vonatkozó előírások:

1. Mozgó gépalkatrészek vagy forgácsolószerszámok közé beszorult fadarabot csak erre a célra rendszeresített segédeszközzel, a gép leállítása után és a szerszámok nyugalmi helyzetében szabad eltávolítani.
2. A gépek asztaláról a hulladékot, valamint a mozgó szerszám közelében maradt fadarabokat, szilánkokat segédeszközzel (kotróléccel) a szerszámtól távolodó mozdulattal kell eltávolítani.
3. Hibás, repedt, töredezett élű vagy fogú szerszámot a gépre felszerelni vagy azzal munkát végezni szigorúan tilos.
4. Gépekből, berendezésekből kiszertelt csere és tartalék forgácsoló szerszámot csak az arra kijelölt helyen és meghatározott módon szabad tárolni.
5. Forgácsoló szerszámot a gépbe be illetve onnan kiszerezni, gépet állítani csak a gép kezelőjének vagy az üzemvezető által kijelölt dolgozónak szabad.
6. Mozgásban levő faipari gépet csak a gépre felszerelt fékberendezéssel szabad fékezni. Mozgó berendezést vagy szerszámot sem kézzel, sem segédeszközzel fékezni nem szabad.

Keretfűrészgép kezelőkre vonatkozó előírások:

1. A keretfűrészgép pincéjének elkerített részébe csak a keretfűrészgép leállítása után szabad bemenni, egyidejűleg gondoskodni kell a gép akaratlan indítás elleni védelméről.
2. Ha az indító berendezés és a hajtótengely különböző szinten van, a gépet csak akkor szabad újra elindítani, ha a különböző szintekről ehhez az előírt felismerhető jelzést leadták és a visszajelzést megkapták.
3. Keretfűrészlapot szállítani csak az erre a célra rendszeresített tokban szabad.
4. Keretfűrészlapok cseréjénél a keretet és a felső rönkleszorító hengert biztonságosan rögzíteni kell.
5. Keretfűrészlap feszítő ékének beverésekor az ékkel szemben tartózkodni tilos. Az ékek kiverésekor nem tartózkodhat senki a keretfűrészgép előtt.
6. Ékfeszítésű keretfűrészlapok kicserélésekor a kivert ékek biztonságos felfogásáról gondoskodni kell.
7. Az ékeket fokozatosan és a keret közepétől a széle felé haladva szabad csak lazítani illetve feszíteni.
8. A rönkről az idegen anyagokat a fűrészelés előtt el kell távolítani.(kapcsok, huzalok, szegek, nagyfokú szennyeződés)
9. A fűrészelés előtt a rönk palástjának erősen kiálló részeit (terpesz, göcs) le kell faragni
10. A rönkkocsik befogó karjai állandóan feszesen, a karmai pedig a fa keménységének megfelelő élességűek legyenek.
11. Ha a rönk a befogókocsi karjaiból kicsúszik, a mozgó rönkhöz hozzányúl, vagy újbóli befogását megkísérelni mindaddig nem szabad, míg az előtolást és a keret mozgását meg nem állították.
12. Fűrészeléskor a rönk befogását meg kell oldani, mielőtt azt a kocsi megemelné.
13. A keretfűrészgépen csak olyan hosszúságú rönköt szabad fűrészelni, melynél biztosítható hogy a rönköt a két hengerpáron kívül legalább az egyik befogókocsi rögzítse. Ettől eltekinteni csak a prizmák visszavágásánál szabad.

14. Több prizma egyszerre történő visszavágását csak úgy szabad elvégezni, ha a prizmák oldalirányban nem mozdulhatnak el.

Körfűrészgép kezelőkre vonatkozó előírások:

1. A körfűrész lapot úgy kell a tengelyen rögzíteni, hogy az a tengelyen központosan helyezkedjen el és merőleges legyen a tengelyre.
2. A körfűrészlapot rögzítő tárcsák a körfűrészlapra a körgyűrű mentén feküdjének fel.
3. A két vagy több fűrészlappal működő körfűrészgépekre csak azonos átmérőjű, fogprofilú, fogszámú fűrészlapot szabad felszerelni. Erről a gép indítása előtt meg kell győződni.
4. A körfűrészgép kezelőinek a körfűrészlap tengelyvonalán átnyúlni tilos.
5. A körfűrészgép kezelői kézi előtoláskor az asztal feletti részen az anyag előtolását csak a fűrészlap síkján kívül végezhetik. A gépkezelők a körfűrészlap síkját oldalról legfeljebb 50 mm-ig közelíthetik meg. Ezen a távolságon belül tolóféval kell az anyagot továbbítani.
6. A körfűrészgépen dolgozó leszedőnek a körfűrészlap vágóéle elé nyúlnia tilos.
7. A hasítóéket állíthatóan kell a körfűrészgép asztalára szerelni, és úgy beállítani, hogy a hasítóék éle és a fogkoszorú között a távolság legfeljebb 10 mm lehet, legfelső pontja pedig ne legyen alacsonyabb, mint a fűrészlap legmagasabb fogcsúcsa.
8. Egy fűrészlappal felszerelt körfűrészgépen 20 cm-nél rövidebb munkadarabon szálirányú hasítévágásokat végezni csak vezetősín mellett szabad.
9. Magassági irányba állítható tengelyű vagy lapú asztalos körfűrészgép fűrészlapjainak asztal feletti része a vágandó anyag felett legfeljebb 5 mm-el érhet túl.
10. Kézi előtolású hosszvágó körfűrészgépen, amíg az anyag eleje a hasítóéken nem halad túl, a lehúzó segítő az anyaghoz nem nyúlhat.
11. Kézi előtolású hosszvágó körfűrészgépen vágható legrövidebb munkadarab a körfűrészlap asztal feletti legnagyobb húr hosszánál legalább 3 cm-el hosszabb legyen.
12. Rönkdaraboló körfűrészgép működése közben a kezelő és kiszolgáló helyen csak az oda beosztottnak szabad tartózkodni.
13. A gépi előtolású kettős szélező körfűrészgép körfűrészlapjainak távolságát vágás közben állítani tilos.
14. A kettős szélező körfűrésznél a fűrészárút újravágás céljából a gép fűrészzei és hengerei felett visszavonni csak ott szabad, ahol a gép felső része burkolt.
15. Műszakkezdés előtt a tárcsát ellenőrizni kell. Ha kezdődő fogtő repedés van, ki kell fúrni a szemközti oldalon is.
16. Idegen anyag (vasdarab) átvágása után mindig ellenőrizni kell a fűrészlap állapotát.
17. Meg kell semmisíteni a fűrész tárcsát ha egymás mellett két repedt fog van, ha a fúrásnál túl terjed a repedés, ha a fogszám több mint 10 %-a már repedt, vagy ha gyanta ráégett. (Flexel elvágni, mert használata bárhol életveszélyes lehet.)
18. Fűrészlap felszerelése megegyezik a köszörűkő felszerelésével. Fordulatszám ellenőrzés, felszereléskor alátétek, nyomatékkulcs, kézi forgatással próba, próbajáratás, szemben senki nem állhat, próbavágás.

Szalagfűrészgép kezelőkre vonatkozó előírások:

1. Az asztalos szalagfűrészgépen a védőkengyel és a vágandó anyag között legfeljebb 2 cm hézag lehet.
2. Az asztallapban elhelyezett vezető az asztal felső síkjából nem állhat ki.

3. A szalagfűrészlap felső és alsó vezetőinek állapotát a gépkezelő szükség szerint, de legalább minden lapcserénél köteles ellenőrizni. Csak egyenes vezetést biztosító felső és alsó szalagfűrészlap vezetővel szabad dolgozni.
4. Szalagfűrészgépen csak rugalmasan megfeszített és sima futású fűrészlappal szabad dolgozni.
5. A rugalmas feszítettséget, tárcsán való előírt sima futást minden szalagcsere után többszöri lassú körülforogatással kell ellenőrizni.
6. Nem üzemelő szalagfűrészlapot a védőkengyellel teljesen le kell takarni vagy le kell szerelni.
7. Ha kezdődő foktőrepedést észlelünk, a szalagot le kell szerelni és össze kell törni. Itt nem szabad a repedést kiköszörölni, kifúrni.
8. A szalagokat géppel kell élezni.
9. A szalagfűrészgépek kezelői és segítői a fűrészlap síkját oldalirányból kézzel legfeljebb 10 cm-re közelíthetik meg. A szalag mellett átnyúlni és így húzni az anyagot tilos.
10. A gép kezelőinek kézi előtoláskor az asztal feletti részen az anyag előtolását csak a fűrészlap síkján kívül szabad végezni.
11. A gépen dolgozó leszedőnek a fűrészlap vágóéle elé nyúlni tilos.
12. A szalagfűrészgépen a gépkezelő az anyagot csak kézzel tolhatja, testtel a faanyagot tolni tilos.
13. Szálirányú hasításkor ha a lehúzó oldalon leszedő van, az anyagot csak tarthatja, húznia tilos.
14. Hosszú anyagnál segítő kell, rövid anyagnál tolófát kell alkalmazni.
15. Szalagfűrészgépen két vagy több sorban egymásra rakott anyagot egyszerre hasítani vagy darabolni csak akkor szabad, ha az anyagok billenés és elcsúszás ellen biztosítva vannak, és az előtolás biztosítható.
16. A szalagfűrészgép leállása után a még forgásban levő szalagot és tárcsákat kézzel vagy segédeszközzel fékezni tilos.
17. A szalagfűrészlapot karikába hajtott állapotban vagy a fogakat elfedő élvédővel szabad szállítani.
18. A rönkvágó szalagfűrészgépen a szalagfűrész lap vezetőt a vágandó anyag legnagyobb magasságának megfelelően, a rönktől max. 15 cm-re szabad beállítani.
19. A hasító szalagfűrészgépen a szalagfűrészlap vezetőt a vágandó anyag legnagyobb magassága felett max. 5 cm-re szabad beállítani.

Gyalugépkezelőkre vonatkozó oktatási tematika:

1. A késtartó tengelybe csak azonos súlyú gyalukéseket szabad helyezni.
2. A késcsere végrehajtása után a vágószerszám csavarjait 10 perces üzemelés után újra meg kell húzni.
3. Az egyengető gyalugép késfelületéből csak akkora rész hagyható szabadon, amekkora a megmunkáláshoz feltétlenül szükséges.
4. Az egyengető gyalugép késtengelye felett a munkadarabot kézzel leszorítani tilos.
5. A 20 cm-nél rövidebb és az 1 cm-nél vékonyabb munkadarabok megmunkálása esetén fogantyús tolófát vagy egyéb alkalmas kéziszerszámot kell alkalmazni.
6. Az egyengető gyalugépen végzett munkánál egyenes vezetősínt kell alkalmazni, amelyet elmozdulás ellen szilárdan rögzíteni kell.
7. Osztatlan behúzóhengerrel üzemelő vastagsági gyalugépen egyszerre kettőnél több munkadarabot gyalulni nem szabad.

8. Két munkadarab egyidejű gyalulása esetén a munkadarabokat a gép két szélén kell az előtolás irányával párhuzamosan megmunkálni.
9. Kombinált gyalugépen egyidejűleg csak egy munkaművelet szabad végezni. A használaton kívüli szerszámokat a gépről le kell szerelni.
10. A munkadarabot megmunkálás előtt alaposan szemre kell vételezni, mert a csomós vetemedett fa könnyen balesetet okozhat.
11. A késtengelyt kézzel legfeljebb 10 cm-re szabad megközelíteni. Ügyelni kell a helyes kéztartásra, az ujjak nem érhetnek le a munkadarabról.
12. Mindig oldalt állva kell gyalulni. Hassal tolni az anyagot tilos.
13. Üzemen kívüli állapotban a késtengelyt az önbeálló védőburkolaton kívül még egy másik teherhordó védelemmel is el kell látni, mivel a késtengely lekapcsolás után még sokáig forog.
14. Ha idegen anyagot fogott a gyalugép, a késeket minden esetben ellenőrizni kell.

Motorfűrész gépkezelőkre vonatkozó oktatási tematika:

1. Az elektromos fűrészek szigetelését, a csatlakozások és a vezetékek épségét naponta a munka megkezdése előtt, és ha a munka közben sérülésre okot adó esemény volt, a munka folytatása előtt is ellenőrizni kell.
2. A sérült elektromos fűrészeket a javításig, a nem javíthatókat végleg ki kell vonni a forgalomból.
3. A benzinmotoros fűrész csak akkor szabad indítani, ha azt a dolgozó úgy rögzítette, hogy az indításkor nem mozdulhat el.(pl talajra helyezve, kézzel és lábbal rögzítve) A vágórészszel szemben 2 méteren belül senki nem tartózkodhat, valamint a lánc be van fékezve.
4. A benzinmotoros fűrészek motoralapjázatát úgy kell beállítani, hogy alapjázatban a lánc nyugalomban legyen.
5. Olyan fűrészszel, melynek a lánc alapjázatban megy, nem szabad dolgozni.
6. Motorfűrész felett átlépni, áthajolni, átnyúlni vagy a motorfűrész vinni csak akkor szabad, ha a vágórész áll. Felügyelet nélkül csak leállított motorfűrész szabad hagyni.
7. Benzinmotoros fűrészekkel végzett munkában közvetlenül minden vágás után a gázadagolóról az ujjat le kell venni. (ez alól csak a gallyazás kivétel) Helyet változtatni csak akkor szabad, ha a fűrészlánc a fának a dolgozóval ellentétes oldalán van.
8. Motorfűrész kézben való szállításakor a vágórészt a testtől kifelé előre kell fordítani. Az elektromos fűrészeket csak a rakodón történő darabolásra szabad használni, és minden vágás után azonnal ki kell kapcsolni.
9. A motorfűrész tilos a vállmagasság fölé emelve használni.
10. Motorfűrészszel csak akkor szabad a vágást elkezdni, ha a vezetőlemez vége nem érintkezik visszacsapást okozó másik fadarabbal.(kivéve kötegelt vékony munkadarabok darabolása.)
11. Motorfűrész munkában a vágásrészt szétnyitásához csak fából, műanyagból vagy alumíniumból készült ékeket vagy speciális emelőt szabad használni.
12. A benzinmotoros fűrész láncához csak akkor szabad kézzel hozzányúlni, ha a motort leállították. Elektromos fűrész vágórészét csak a motor kikapcsolása, valamint az áramforrás és a motor közti kapcsolat megszakítása után szabad megérinteni.
13. A benzinmotoros fűrész üzemanyagtartályának feltöltését leállított motor mellett a nyílt tűztől legalább 15 méter távolságban szabad végezni. Közben dohányozni tilos. Feltöltés utáni üzemanyag folyás esetén a fűrész csak akkor indítható újra, ha azt legalább 5 méterre elvitték a kifolyás helyétől.
14. Zárt helyiségbe (melegedő, raktár) benzinmotoros fűrész bármely célra csak üres üzemanyag tartállyal szabad bevinni.